Diaľka medzi nami.

Môj príbeh začína v najúrodnejšej časti podunajskej nížiny. Utiekol som roku a na čiernobielej fotografii v plnom drepe obdivne hľadím na zelenú dyňu – väčšiu a ťažšiu, než som sám. Spomienky na detstvo sú sladké ako žlté melóny vyvrhnuté na polia voňavou černozemou. Behám medzi kukuricami, ktorým nesiaham ani po členky. Je to skutočná dusná džungľa, v ktorej by kľudne mohli žiť gorily. Voči svetu som ešte pomerne opatrný a pred ďalšou exploráciou hádžem medzi žlté klasy plastový granát. Nepremýšľam nad tým, že by mohol nastať problém s jeho hľadaním. To len dospelých trápi, že by sa hračky mohli stratiť. Atrapu odovzdávam dedkovi až po tom, ako ma poučil, že hrozivo vyzerajúce ľudoopy sú inteligentné stvorenia. Neútočia bez príčiny a nemusím sa ich báť. A tak celkovo, že nemusím mať strach, kým je tam On. Veril som mu celým srdcom. Počas krátkeho záblesku medzi večným nebytím a nekonečnou prázdnotou po sebe zanechal niekoľko živých obrazov. *Vôňa motorového oleja, rachotiaci traktor, spotená košeľa a Pitralon. Historky z vojny pre každú príležitosť a politicky nekorektné vtipy, ktoré by jemnocitný súčasník bez žaloby v občiansko-právnom spore asi neuniesol.* Dedko nikdy nešetril smiechom, šampanským a dobrým jedlom. Ľudí sa nebál, veci riešil okamžite a miesto smútku prežíval hnev. Jednou rukou dokázal od zeme zdvihnúť barovú stoličku za nohu (schválne, skúste si to!). *Cez deň pán vedúci Jednoty. Oblek, kravata, v náprsnom vrecku dve perá. Faktúry vystavované ručným krasopisom. Večer vykasané rukávy a šichta vo vlastnej krčme, kde si sám robil vyhadzovača.* Netajil sa tým, že mu bola práca koníčkom. Jedného dňa dostal chuť na zmenu a nebál sa ju uskutočniť. Spontánne sa rozhodol, že bude farmárčiť. Predal krčmu a v sklade dal výpoveď. Kúpil Zetor 7745, vlečku aj zvieratá. Babka toho dňa plakala a vyhrážala sa, že odíde. Nakoniec zostala. Brával ju na trhy do Zlína, predávať čerstvé plody zeme. Na pár hodín sa vyparil a takticky zanechal atraktívnu ženu v osamení. Keď sa vrátil, debničky boli prázdne. Na rozdiel od káps babkinho kabátika, napchatých bankovkami. Myslím, že to výrazne zmiernilo jej roztrpčenie z dedkovho náhleho prerodu na pestovateľa. Farmársky sen nakoniec nevyšiel, ale iné životné ciele boli naplnené. Vychovali tri deti, medzi nimi aj môjho otca. Keď DNES babku počúvam rozprávať o „dobrých“ dňoch, zasnene sa usmieva, v duchu pretáčajúc slnečné hodiny.

Dedko sa vyučil v Košiciach, na vojnu ho odvelili do Plzne. Otec sekol zo štúdiom v Prešove, lebo stretol mamu. Ja som sa tu po prvýkrát vyskytol v rámci intrauterínneho vývoja, kým tato behal s puškou po lesoch Mariánskych Lázní. Nesnažil som sa ísť v šľapajach mojich predkov a preto tretiu generáciu mužského génu pohybujúcu sa po tej istej ose D1 medzi východným Slovenskom a západnými Čechami považujem prinajmenšom za pozoruhodnú

náhodu. Z Prešova odchádzam so svojou životnou láskou, ale aj s diplomom. Vždy keď sa nás pýtajú, ako sme sa dostali do bývalých Sudetov, odpovedám popravde: červeným, plne naloženým Seatom Ibiza.

Náš odchod bol intuitívny, náhly a neplánovaný, v reakcii na jeden z mnohých pracovných inzerátov. Pohovor prebehol telefonicky. Budúca šéfka mala nízko položený a príjemne upokojujúci hlas. Povedal som si, že mi to na začiatok stačí. Spolu s argumentom, že ma berie, pretože ma potrebuje. V konverzačnej fúzii sestersky podobných jazykov som jej sľúbil, že sa do osobného stretnutia doučím mesiace od ledna do prosince a urobím štátnicu z češtiny. O našom budúcom pôsobisku sme nevedeli okrem informácií z Googlu zhola nič. Predstavte si, že si vyberáte dovolenkovú destináciu, ale balíte sa zrejme navždy. Jediné, čo som v tej dobe mal, bol potenciál a prítomnosť ženy, ktorá ho bola schopná nie len rozpoznať, ale aj podporiť. Čo sa týka osobného majetku, ten sa nakoniec vošiel do malého auta. Sušiak na prádlo som založil za predné sedačky, čím som vytvoril improvizovaný nákladný priestor. Čo nasledovalo ďalej by som zhrnul ako vrcholnú hru Tetrisu. Dnes mi chýbajú časy minimalizmu z nutnosti a neistý výsledok.

Vychován na Třech oříšcích pro popelku, repetitivně se objevujících na STV1 každé Vánoce, hrdě vycházím z budovy jazykové školy. Technický stav dálnice mi poskytuje spoustu času k lingvistickým úvahám. Proč horníci pracují v dole, ale učí se na Báňské univerzitě? Z jakého důvodu začíná květen prvním májem? A jak je možné, že borůvka je čučoriedka, ale borievka v borovičke jalovec? Proč se rozpadlo Československo, když máme k sobě tak blízko? S touhle a dalšími metafyzickými otázkami jsme přistáli ve městě, kde řeka Ohře proti proudu dovedla nejenom nás, ale i další náplavy.

Přešlo 8 let. Povinná vojenská docházka se mě už netýkala, ale také jsem v Sudetech svedl po vzoru mužů v naší rodině boj. V nekončící se válce proti krizi mezilidských vztahů. To, že jsem lidem pomohl, jsem se dozvěděl vždy s časovým odstupem a zásadně od někoho jiného. Občas závidím manuálně pracujícím, kteří na sklonku dne spatřují svá díla. Ze zaměstnání jsem se pohnul dál až v momentě, kdy si můj odchod nikdo nepřál.

V osobním životě se za tu dobu také leccos změnilo. S Bohem obecně mám dost komplikovaný vztah a z meníčka různých věrovyznání jsem si také zatím nevybral (i když pastafariánství se mi docela zamlouvá). V lásku jsem však vždy věřil oddaně a nekriticky. Bral jsem jí jako archu, kde lze hledat útočiště za každých okolností. Vysmívaje se poučkám o přirozených partnerských krizích: po roce, po třech, po pěti. Tak už se v té

Psychologii dnes **domluvte. Mě se to přeci netýká. Vždyť jsem vzal svou princeznu až na kraj známého světa. Všudypřítomná eroze se nevyhnula ani nám. Díky pandemickému Lockdownu vím, že navrtat 36 dírek pro poličky z IKEI se počítá. Zjistil jsem ale i to, že ptát se na některé věci partnerky není radno. Třeba, zda chce svatbu a kroužek s diamantem. V tomhle případě stačí být pouze aktivní. Opět musím myslet na dědu. Ten by mi dal po hlavě. Když se táta jednoho dne vrátil domů zamilovaný až po uši, děda chtěl vědět pouze to, zda si myslí, že je to Ta pravá? Po kladné odpovědi vzal syna do auta a vybrali se do nejbližšího zlatnictví koupit prstýnek. Brnkačka. 30 let převážně spokojeného manželství. Dvě, dle obecných měřítek, společensky adekvátně integrované děti.**

Děda odešel tenhle rok v březnu. V posledním telefonátu, netuše, že další nebudou, jsem se ho zeptal, co má dnes v plánu? Suverénně tvrdil, že si půjde zahrát za vesnici fotbal. Ještě se uchechtl nad tím, že zatím nemá moc s kým, protože je jeho stará parta poněkud ztuhlá. Tvrďák až do konce. Život měl příliš rád na to, aby strávil zůstávající dny stabilizovaný v agónii, proto odmítl pokračovat v „léčbě". Pořád mám pocit, že když otevřu branku, poskáče mi kalhoty přátelský jezevčík. Že oba staří rodiče budou čekat v domku, kde jsem vyrůstal. Co by mi na to asi řekl? *Momentálně jsem mrtvý, zavolej později.* **Cesta na pohřeb vedla opuštěnou krajinou, přes všechny hranice. Viditelné, i ty udržované strachem. To, co jsme četli, viděli a slyšeli ve zprávách neodpovídalo realitě.**

Chybí mi. Když to na mě dolehne, jdu sám rozjímat na místní rozhlednu. Zjistil jsem, že je to nejrychlejší způsob, jak se dostat domů. Stálá služba na nedaleké policejní stanici si vždy s úlevou oddechne, když zjistí, že nechci nic ohlašovat. Pouze si půjčit na občanku klíče, které jsou zde originálním způsobem uloženy. Těch pár pater navíc rozhodně stojí za fascinující pohled do industriální rýhy plné oranžových světel. Obří rypadlo se zakusuje do krajiny nekompromisně jako zub času. Okraje jámy zpevňují nepoddajné kořeny rostlin, které jí brání v rozšiřování. Stejně jako naše vztahy. Ač ve vnějším světě, anebo formou mentálních reprezentací a vzpomínek. Jsou pomyslným zábradlím u Nietzscheho propasti, která se do nás snaží vnořit tváří tvář děsivé neohraničenosti.

Děda mě naučil, že smyslem života je možnost (pro někoho iluze) volby a radost procítěná v přítomném okamžiku. Ve hře byl Dubaj, ale o Vánocích jsem si zvolil paradoxně delší cestu na Slovensko – ke svým kořenům, kde jsem učinil několik významných vkladů i výběru z emocionálního konta. Nutno dodat, že tahle povídka vznikla díky, ale především navzdory zájmu a starostlivosti mých milovaných. Byl jsem

nucen jíst výtečný bramborový salát a medové řezy. Na návštěvě chválit věci, které se mi autenticky líbily. Rodinní příslušníci mě necitlivě tahali hledat klid na vrcholky zasněžených hor. Když mi byla zima, zákeřně manipulujíc mi nabízeli teplý čaj. Svůj podíl viny na mém utrpení nesou i kamarádi, s kterými jsem se nedobrovolně a obzvláště traumatizujícím způsobem otužoval v přehrazeném potoce. Dokonce jsme si předali několik dárků, kterých výroba vyžadovala nepřiměřené fyzické a duševní úsilí. Čirá hrůza. S přibývajícím chronologickým věkem zjišťuji, že být šťastný je dovednost, kterou je nutné neustále kultivovat. Těší mě, že jsem se dopsal až sem.